

YARATICI ÇOCUKLAR YETİŞTİRMEK

“Hayal kurmak bilgiden daha önemlidir. Çünkü bilgi sınırlıyken hayal kurmak bütün dünyayı kapsar.”

Albert Einstein

Bizler zihnimize küçük yaşlardan itibaren edindiğimiz bilgi, deneyim ve anılarımızdan oluşan bir kütüphane oluştururuz. Bu kütüphanedeki her bilgi, her anı beyni geliştirir; çalıştırır ve beynimizin tepki vermesini sağlar. Günümüz eğitim sisteminin yaratıcı çocuklar yetiştirebilmesi bilgi ezberleme ve sınav sisteminden dolayı geri planda kalmaktadır. Hayal gücü ve yaratıcı düşünebilme becerisini öğrencilerimize aktarabilmek için yöntemlerimizi farklılaştırmak gereklidir. Derslerde görsel etkinliklere yer verilmesi, eski ve yeni edinilen bilgi arasında bağ kurulması önemlidir. Salt bilginin aktarıldığı anlatım yöntemlerinde sol yarım küre öğrenmeye açık haldedir. Sınav odaklı büyüyen çocukların sol beyni daha baskın çalışmaktadır. Sağ yarım küre daha zayıf kalmakta bu yüzden hayal gücü ve yaratıcılık becerisi istenilen düzeyde gelişim gösterememektedir. Bu sebeple tek çözüm odaklı sistemden farklı olarak, hayal gücü ve yaratıcılığı kullandıkları birbirine zıt düşünceler içinden birçok açıdan bakabilmeyi öğrenebilmelidirler.

İki yarım küreyi birlikte çalıştırabilecek etkinlikler kullanmak bilginin kalıcılığı açısından önemlidir. Öğrencinin anlayacağı türde mizah kullanmak, deneyler yapmak, uygulayarak öğrenmeye fırsatlar sunmak, bolca gözlem yaptırmak sağ yarım kürenin öğrenim aşamasını da aktif kalmasını sağlar. Sol yarım küre anlam ve bilgi odaklı çalışıp öğrenirken sağ yarım küre vücut dili, ses tonu, jest mimikler ile öğrenir.

Bu iki yarım kürenin aktif şekilde öğrenmede kullanılıyor olması öğrencilerin kendilerini farklı yöntemlerle ifade etmelerine olanak sağlamaktadır. Ölçme değerlendirme yöntemlerinde çoktan seçmeli testler, eşleştirme ve boşluk doldurma, doğru yanlış sorularının karışık kullanımı beynin yaratıcı ve mantıksal fonksiyonlarını birlikte kullanımını sağlar. Beyin bir bütün olarak öğrenir.

Yaratıcı olmaya, yaratıcı düşünmeye fırsat verilmeyen sınıflarda tek lider öğretmendir. Disiplin kurma ve bilgi aktarma odaklı sınıflarda öğrenci duygularına çok yer verilmemektedir. Sınıf içinde ders aktarım yöntemlerinde yaratıcı fikirlere, yaratıcı düşünebilmeye yer verilmesi sonrasında sınıfların öğrenme hızlarının değiştiği ve kalıcı öğrenme sağlandığı gözlemlenmiştir. Örneğin zıt fikirlerin araştırılması tartışılması, düşüncelerini soran sorgulatan ödevlerin verilmesi, açık uçlu sorular kullanılması, verdikleri cevapları ve yaptıkları araştırmaları bireysel değerlendirmelerine fırsat sunulması yaratıcı düşünme becerisini çokça desteklemektedir. Öğrencilerin öğrenme ortamlarında sezgileri ve duygularını ifade etmelerine, fikirlerini özgürce ortaya koymalarına fırsat verilmelidir. Okul dışında farklı alanlara ilgi duymaları, hobi(uğraş) edinmeleri teşvik edilen çocukların müzakere etme becerileri, etkin konuşma yapabilme becerilerinin arttığı sonuçlarına ulaşılmaktadır. Çünkü yaratıcılık öğrenilebilir olmasından daha çok geliştirilebilen bir beceridir.

Yaratıcılığın beyin gelişimini destekleyen dört temel boyutu vardır:

Akıcılık: Alternatifler geliştirme,

Esneklik: Farklı düşünce biçimleri üretme, farklı problem çözme teknikleri kullanma,

Özgünlük: Farklı, düşünülmemiş ve yeni çözümler bulma,

Zenginleştirme: Ayrıntılara girebilme, yeni yanıtlar bulabilme olarak kısaca açıklayabiliriz.

Yaratıcılığın tüm boyutlarını içeren bir öğrenme akışı tasarlarken;

Kısa, ilgi çekici video ve eğlenceli dinamik bir müzik ile **merak uyandırılabilir**. Bu öğrenme akışı için önemli olan ilk basamaktır. Bir kostüm giyme, alışılmadık bir nesne getirme, bir tahmin oyunu oynama bu aşamayı destekleyen etkinlikler olarak öğrencilerin öğrenmeye ilgi duymalarını sağlar ve dikkatlerini artırır.

İlgiyi odaklamak için; bir eşleştirme oyunu oynatmak, gözünde canlandırmak, hayal kurmak, zihin haritası oluşturmak, süre ile çalışmak, beyin fırtınası yapmak, öğrenilecek konunun içeriğine odaklanmayı artıracaktır.

Öğrenme deneyimi için; sınıf toplantılarının yapılması, belirlenen konular üzerinde bağımsız çalışmalar yapılması, ekip arkadaşları ile bilimsel çalışmalar üzerine deney ve gözlem yapmaları, sınıf tiyatroları yazmaları ve kurgusunu planlamaları öğrenilecek konuyu derinlemesine işlenmesini ve deneyimlenmesini sağlayacak etkinliklerdir.

Öğrenme deneyimi sonrasında **deneyim paylaşımı** yapmak gereklidir. Bu bölümde araştırma raporu hazırlama, günlük yazma, bir oyun sergileme, canlandırma yapma, yapılan ödevlerin araştırma çıktılarını paylaşma, öğrendiklerini anlamlı bir şekilde ifade etmelerine ve yansımalarına fırsatlar verilir.

Çocuklarda yaratıcı düşünebilmeyi öğrenmek:

- Duygu ve düşüncelerini farklı biçimlerde ifade etmelerine,
- Buldukları çevrenin eşya-araç-gereç mekânsal olarak ilişkilerini kavramalarına,
- Yeni oyunlar keşfetmelerine,
- Ayrıntılara dikkat etmelerine, farklılıkları görebilmelerine,
- Buldukları zaman dilimi dışında ilerleyen zaman dilimlerine kendilerini hazırlayabilmelerine,
- Bir konu üzeri de ilgi ve dikkatlerini uzun süre tutabilmelerine,
- Araştırma, bilgi toplama, analiz etme becerilerini artırmalarına, yeni ve farklı yaşantılar edinmelerine fırsatlar sunar.

Yeliz DEMİR
Teknoloji ve Tasarım Dersi Öğretmeni